

ΓΚΑΙΤΕ

MINION

(Στή μετάφραση τούτης ακολουθήσαμε το Γάλλο μεταφραστή του Γκαίτε, που από το μυθιστόρημά του «Τὰ μαθητικά Χρόνια του Βίλελμ Μάιστερ» εξεχώρησε τὰ κομμάτια που σχετίζονται μόνο με τὸ ἐπεισόδιο τῆς Μινιόν και ἀποτελοῦν ἓνα ἐντελὸς ἀπόφωτο, μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς, ἔργο. Γιά τούτο ἐβάλουμε καὶ τὸν τίτλο «Μινιόν.»)

Σκληροὶ ἠθικοὶ πόνοι, συνάνειες γελασμένων ἐλπίδων εἶχαν γιὰ πολὺ καιρὸ βασανίσει τὸ Βίλελμ Μάιστερ. Ἡ λύπη του ἦταν περισσότερο σπαρακτική όσο ἦταν νέος καὶ γιὰ τὴ νέα καρδιά του, πὺ ἀγαποῦσε, δὲν ἔλειπεν ἡ ἀφορμὴ νὰ ξεσκίζεται καὶ νὰ σπαράζεται. Ἡ ἴδια ἡ νύκτις τοῦ ἔδινε καινούργια θροσὴ γιὰ τὶς λύπες αὐτῆς. Ἐχάνθιαν οὐ νέες καὶ πάντα ἄκαρπες προσπάθειες νὰ συγκρατήσῃ τὴν εὐτυχία, πὺ ἐλαττωκοῦσεν ἀπὸ τὴν ψυχὴ του, νὰ ξανακλείσῃ στὴ φαντασία του τὴν πιθανότητα νὰ ἐξασφαλίσῃ μιὰ γλήγορη ἀνάσπαση τῆς χαρᾶς του, τῆς χαμένης γιὰ πάντα. Θὰ ἐγονάτιζε σὶν ἀγῶνα τοῦτον, ἀν δὲν τὸν βοηθοῦσεν ἡ φύσις, πὺ τὸν εἶχε διαμψισοῦσιν στὴν ἀρρώστειαν. Κάποιος πυρετὸς δυνατὸς κ' ὅλα ὅσα τότε συνοδεῖον, τὰ γιαιρικά, οἱ παροξυσμοὶ, οἱ ἀδυναμίες, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἡ ἐννοια τῶν ἐδικῶν του, ἡ ἀγάπη τῶν παιδικῶν φίλων, πὺ μόνο στὴν ἀνάγκη καὶ στὶς λύπες τὴν ἐκτιμᾶμε, ἔγιναν κ' αὐτὰ ἀντιπερισπασμοὶ τῶν στοχασμῶν του καὶ γιαιρικά στὴν πλὴγὴ του.

Ὅταν ἄρχισε νὰ ξαναδυναμώνῃ, τρομαγμένος μὲ πόνους νὰ μειρῇσιν μετὰ τὴν ματιά του τ' ἐλέθριο βάσανο τῆς μαύρης δυστυχίας του, ὅπως θυδίζουμε τὰ μάτια σὶν κρατῆρα σβησμένου ἱφαιστίου. Τότε ξαναγύρισε σὶν ἐναντὶ του κ' ἔκρινε σκληρὰ τὰ περασμένα του, χωρίς νὰ φειδωλεύεται καθόλου τὶς μεγαλείτερες χαρὲς του, τὶς ἀγαπημένες του ὄνειροφαντασίες, δηλαδή τὸ ποιητικὸ καὶ ἠθοποιικὸ τάλαντό του. Εἶχε πιστέψει πολὺ καιρὸ στὴ διπλὴ τούτη κλίση του κ' εἶχε κρεμάσει σ' αὐτὴ ὅλη τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ ἰδανικὸ τῆς ζωῆς του. Τώρα ὅμως σ' ὅλες αὐτὲς τὶς φιλολογικὲς ἐργασίες του δὲν ἔβλεπε παρὰ μιὰν ἄνυχη μίσηση μερικῶν συμβατικῶν συνταγῶν δὲν ἤθελε νὰ τὶς παραδέχεται παρὰ σὺν γυνέωματα μαθητῆ, χωρίς ἀξία καὶ πὺ τὸν ἔλειπεν ἡ σπείρα τοῦ φυσικοῦ, τῆς ἀληθείας, τῆς ἐμπνευσης. Στὰ ποιήματά του δὲν εὗρισκε παρὰ μονοτονία, ὑπολογισμὸ συλλαβῶν, πὺ με μιὰ ἄδλια εἴμα διερμίνευαν στοχασμοὺς χυδαίους ἐντύπωσης κοινῆς, σερνάμενες μέσα σὲ στίχους ἀχρωμάτιστους καὶ ψυχρούς. Ἔτσι ἀφαιροῦσεν ἀπὸ τὸν ἐναντὶ του κάθε εὐχαρίστηση, πὺ ἡ ψυχραγωγία αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ τοῦ προσεγγίσῃ. Δὲν ἐκτιμοῦσε περισσότερο τὸ ὑποκριτικὸ τάλαντό του. Κατηγοροῦσε τὸν ἐναντὶ του γιαιτὶ δὲν εἶχεν ἀνακαλύψει νωρίτερο τὴν ματαιοδοξία, πὺ τὴν εἶχε κάμει στήριγμα τοῦ σκοποῦ του νὰ θγῇ στὴ σκηνὴ μ' εὐτυχία. Ἐμελετοῦσε τὴ φυσιογνωμία του, τὸ βάδιόμα του, τὰ κινήματά του καὶ ἰαθρίσκε γελοία ἀπαρνίσταν ὀριστικά κάθε ἀξία του, πὺ θὰ μπορούσε νὰ τὸν ὑψώσῃ. Παράπαν ἀπὸ τὸ κοινὸ, καὶ μ' αὐτὴ τὴ θεληματικὴ θυσία τοῦ καθεὶ πὺ εἶχεν ἀγαπήσει, δὲν ἔκανε τίπο-

τε ἄλλο παρὰ νὰ μεγαλῶνῃ τὴν ἀπελπισία του ἐπειδὴ εἶναι σπαρακτικὸ πρᾶγμα ν' ἀποχωρίζεται κανεὶς ἀπὸ τὴ συναναστροφὴ τῶν μουσῶν, νὰ κηρύχῃ τὸν ἐναντὶ του ἀνάξιο τῆς συντροφιάς τους καὶ ν' ἀγρίνῃ τοὺς ἑμμενέτερους θροιάμους, μιὰ κ' εἶχεν ὀνειρεντῇ νὰ σημειώσῃ δημόσια εὐτυχία μετὰ τὸ πρόσωπό του, τὸ γέροισμό του, τὴ γωνίαν του καὶ μετὰ τὰ ἔργα του.

Κ' ὅμως ὁ Βίλελμ, εἶχεν ὑπομείνει ἐντελῶς τὶς θυσίες αὐτῆς. Τὸν ἴδιο καιρὸ εἶχεν ἀντερωθῇ μετὰ τὸν στίς ἐμπορικὲς δουλιές. Γιὰ ἐκπλήξιν τῶν φίλων του καὶ γιὰ μεγάλη εὐτυχία τοῦ πατέρα του, τοῦ γέρον — Μάιστερ, ἔδειξε ἀσύγκριτη δραστηριότητα σὶν Χρηματιστήριον, στὰ γραφεῖα, στὰ καταστήματα. Ἀλληλογραφία καὶ λογαριασμοὶ, καθεὶ πὺ τοῦ ἐμπιστεύονταν, τέλειωναν μετὰ τὴν μεγαλείτερον προθυμία ὅχι, βέβαια, μετὰ τὴν διασμένη αὐτὴ προθυμία, πὺ βρίσκει τὴν ἀνταμοιβὴ τῆς σὶν νὰ ἐκτελῇ κανεὶς μετὰ τὴν καὶ ἐξακολοῦθητικά τὸ ὅλο του — τὸ ὅλο πὺ φαίνεται νᾶναι γεννημένος γι' αὐτὸν — ἀλλὰ μετὰ τὴν ἰσχυρὴ ἐκείνη συνείδηση τοῦ καθήκοντος, πὺ πηγάζει ἀπὸ κάποια στοχαστικὴ πρόθεση καὶ βρίσκει μέσα σὶν ἐναντὶ τῆς τὴν ἀξία τῆς. Εἶχε πειστῇ, δι' ἡ ἀφοσίωση αὐτὴ στὴ δουλειά, ὅσο σκληρὴ κ' ἂν ἦταν ἡ δοκιμασία, τοῦ εἶχεν ἐπιβληθῇ ἀπὸ τὴν τύχη γιὰ τὸ καλὸ του. Κ' ἔχαιρε πὺ εἶχε ἔγκαινα ξαναγυρίσει, ἂν καὶ τοῦ ἦταν ἀρεκτὰ σκληρό, σὶν ἴσο δρόμο τῆς πραγματικῆς ζωῆς, ἐντὶ ὅλλοι ἐξελέωνον ἀργότερα μὰ καὶ σκληρότερα τὰ σφάλματα, ὅπου ὅτε εἶχαν σπρώξει τὰ ξεγελάσματα τῆς νύκτις. Ἐπειδὴ εἶνε φυσικὸ τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀποφεύγῃ μέσα τὴν τοῖλλα του, ὅσο περισσότερος καιρὸς μπορεῖ, νὰ ἀπολογισθῇ, δι' ἐγγελάσθη σὶν δρόμο του, καὶ νὰ παυθῇ σὶν ἀλήθεια, πὺ τὸν ἀπελπίζει. Ἐκοντὶ λοιπὸν κάθε σχέση μετὰ τὴν ποίηση καθὼς καὶ μετὰ τὸ θέατρο. Ἀλλὰ τὸν ἐκτασάσαν ἀκόμη λίγος καιρὸς γιὰ νὰ καταστρέψῃ μέσα του ὅλες τὶς χίμαιρες.

Ἰσαμε τότε εἶχε φυλάξει σὺν ἄγρια λείψανα, δι' εἶχε θγῇ ἀπὸ τὴν τὴν πέννα του μετὰ τὰ πρῶτα ξεοπάσματα τοῦ πνεύματός του. Ὅλα τὰ χειρόγραφα του, δεμένα σὲ πλίκοις, ἦταν ἀραδιασμένα σὶν βάθος τοῦ σεπτονικῶν, ὅπου τὰ εἶχε βάσει. Ἐντὶ τ' ὄνοισεν, ἐνοίωσε νὰ τὸν κυριεύῃ κάποιο αἶσθημα, πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ κείνο, πὺ ἐδοκίμαζεν, δι'αν τ' ἔβλεπε ἐκεῖ. Κάθε φορὰ, πὺ ἔνα γραμμά, γραμμένο σὲ κάποιες περιστάσεις καὶ σφραγισμένο ἀπὸ μᾶς, μᾶς ἔρχεται πίσω, χωρίς νὰ γιὰσῃ σὶν γίλο, πὺ τοῦ τὸ εἶχαμε στείλει, νοιώθουμε ἐντὶ ὅστερ' ἀπὸ καιρὸ σπάζουμε τὴν ἴδια μας τὴ σφραγίδα καὶ ξαναδιαβάσουμε τὰ ἴδια μας λόγια, κάποιαν ἀλλαγὴ σὶν ἐγὼ μας, πὺ τὸ ἐξετάζουμε καὶ τὸ κρίνουμε σὺν νὰ πρόκειται γιὰ κανένα ξένο. Παρόμοιο αἶσθημα ἐκνέρισε καὶ τὸ Βίλελμ, δι'αν ἔλινε τὸν πρῶτο πλίκο τῶν χειρῶν κ' ἔκρινε ἓνα - ἓνα τὰ τετράδια στὴ γωνιά, πὺ ἄσπαρα τὴν ἐδννάμωσαν. Τὴ στιγμὴν ἐκείνη ὁ Βέρονερ, ὁ στενὸς φίλος τοῦ Βίλελμ, ἐπαῖνε κ' ἐρώτησε σαστισμένος τί εἰσημαίνε ἡ γλῶσα αὐτῆ, ἡ τόσο ζωηρὴ, καὶ γιαιτὶ αὐτὴ ἡ θυσία.

— Θέλω νὰ δείξω, εἶπεν ὁ Βίλελμ, δι' εἶμαι σοβαρὰ ἀποφασισμένος ν' ἀφίσω ἓνα ἐπάγγελμα, πὺ δὲν εἶμαι γεννημένος γι' αὐτό.

Καὶ τελειώνοντας τοὺς λόγους τούτους ἔκρινε

στη ζωιά το δεύτερο πλίκιο. 'Ο Βέρνερ θέλησε να τον κρατήσει· μα ήταν άργά.

— Δέ βλέπω, είπε, γιατί παραδίνεσαι στις υπερβολές αυτές. Γιατί τα συνθέματα τούτα, μ' όσο κι' αν δέν είνε τέλεια, πρέπει να καταστραφούν ;

— 'Επειδή ένα ποίημα πρέπει να είνε τέλειο ή να μη υπάρχει καθόλου. 'Επειδή όποιος δέ μπορεί να πληρώσει την τελειότητα πρέπει να μη βάνη χέρι στις τέχνες και να προφυλάγεται παραπολύ από τα ξεγελάσματα του εϊδους αυτού. Σέ κάθε άνθρωπο υπάρχει κάποια άβριστη επιθυμία να μιμείται, τι βλέπει· μα ή επιθυμία αυτή δέ δείχνει καθόλου, πώς έχουμε μέσα μας και τη δύναμη να πραγματοποιούμε τι καταπιανόμαστε. Κοίταξε τα παιδιά, που κάθε φορά, που ιδούν σ' οτιδήποτε να περνούν από την παιδεία, επιθυμούν πολύ κι' αυτά να σκαρφαλώνουν στις σκαλίδες και στα πατερά για να δοκιμάζουν να κρατισούνται σέ ισορροπία κ' εξακολουθούν το γύμνασμα τούτο ίσαμε που να νοιώσουν τον έναντό τους να σπρώχνεται σέ μίμηση άλλων εϊδους. Δέ γίνεται το ίδιο και σόν κύκλο των φίλων μας; "Όταν δίνη συναυλία ένας δεξιότηχης μουσικός, πάντα βρίσκονται άνθρωποι, που αρχίζουν άμέσως να μαθαίνουν το ίδιο όργανο. Μα πόσοι παρασιταίζουν! Καλότυχος εκείνος, που καταλαβαίνει εγκαίρα, πώς οι επιθυμίες του προμηγούν κακά για την ικανότητά του.

"Η συνομιλία εξώηρεν. 'Ο Βέρνερ ύποστηριξε, δι δέν είνε λογικό, με την υπόθεση πώς δέ θα γτάσουμε ποτέ στην άπόλυτη τελειότητα, ν' αρνιόμαστε το τάλαντο, επειδή δέν έχουμε καλαισθησία κ' ικανότητα γι' αυτό παρά μόνο σέ κάποιο μέτρο.

— "Υπάρχουν, είπε, πολλές ευκαιρές όχι, που μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε έτσι, και λίγο - λίγο κατορθώνουμε να παράγουμε κάτι, που ευχαριστεί τους ίδιους έμάς και τους φίλους μας.

Μα ό Βίλελμ επίμεινε στη γνώμη του.

— "Έχεις λάθος, αγαπητέ μου, είπε, αν νομίζεις δι ένα έργο, που ή πρώτη ιδέα του πρέπει να γεμίζει όλη την ψυχή μας, μπορεί να δημιουργηθή σέ ώρες διάφορες και ξεσπώνμενες απ' έδω κι' απ' εκεί. "Όχι· ό ποιητής πρέπει ν' αφιερώνεται ολόκληρος σι' αγαπημένα δημιουργήματά του και να ζή μέσα σ' αυτά ολόκληρος. Αυτός, που ό σούραός τον επρόκεισε τόσο πολύτιμα μ' όλα τα έσωτερικά δώρα και γιλάει μέσα σι' στήθη του κάποιο θησαυρό, που αυγατίζει αδιάκοπα από τον ίδιο τον έναντό του, πρέπει σι' καταργεί τον για τον έξωτερικό θόρυβο να ζή μες στή μέση των θησαυρών του, στην ήρεμη αυτή μακαριότητα που ό πλούσιος μάταια γυρεύει να την άποκτήση σωριάζοντας αγαθά. Δές πώς οι άνθρωποι τρέχουν πίσω από την ευτυχία και την ευχαρίστηση. οι επιθυμίες τους, οι αγώνές τους, το χορήμά τους, όλα κινηγούν αδιάκοπα εκείνο, που ό ποιητής το έχει δεχτή από τη γέννηση την άπόλαση του κόσμου, το χάρισμα να νοιώθη τον έναντό του να ζή μέσα σι' τους άλλους, την άρμονική επικοινωνία με τόσα πράγματα συχνά άσυμβίβαστα. Τι κάνει λοιπόν τον άνθρωπο τόσο ανήσυχος, παρά το δι δέ μπορεί να συμβιβάζη τις ιδέες του με τα πράγματα, το δι ή άπόλαση του ξεφεύγει από τα χέρια του, δι αυτό, που επιθυμώσε, έρχεται πολύ άργά και δι το καθετί που πιτυχαίνει ή άποκλείει δέ φέρνει καθόλου

στην καρδιά του την ένεργεια ή την έντύπωση, που περιέμενε από δι τον έκρατούσε σκλάβο του για πολύ καιρό ; "Η μοίρα ύψωσε τον ποιητή άπάνω από όλες αυτές τις αβλιότητες. Βλέπει την άτέλειωτη ταραχή των παθών, των οικογενειών, των κρατών. βλέπει τ' άλλα αινίγματα των λαθών, που ή εξήγησή τους συχνά κρέμεται μονάχ' από ένα μονοσύλλαβο, να προσενούν διχόνοιες αδιήγητες κι' ολέθριες. Νοιώθει μαζί δι, τι θλιβερό ή χαρούμενο υπάρχει στην ανθρώπινη μοίρα. "Όταν ό άνθρωπος του κόσμου στή μελαγχολία, που τον τρώει, σέρνεται μέσα στή ζωή με το βάρος μεγάλης δυστυχίας, ή ξετρελλαμένος από τη χαρά τρέχει έμπρός από τη μοίρά του, ή ψυχή του ποιητή, ή τόσο εύκολουσγκίνητη, ή τόσο ευαίσθητη βαδίζει, όμοια με τον ταξιδιάρη ήλιο, από τη νύχτα στην ημέρα κ' οι άρμονίες της άψος του αρχίζουν σέ γλυκές μελωδίες την όμορφονία της χαράς και του πόνου. Γεννημένο σι' ίδιο το βάθος της καρδιάς του το γλυκό της σοφίας λουλούδι, μεγαλώνει εκεί ήσυχά κ' ένώ οι άλλοι άνθρωποι όνειρεύονται ξυπνητοί, αδιάκοπα λυπημένοι από τις τερατώδεις όπιασεις, που σκαλίζουν όλες τις αισθήσεις τους· ζή αυτός, τη ζωή του όνειρου και τα πιδ άλλόκοιτα περιστατικά είνε γι' αυτόν τα μελλούμενα μαζί και τα περασμένα. "Ετσι ό ποιητής είνε μονομιάς δάσκαλος, προφήτης, φίλος των Θεών και των ανθρώπων. Και πώς θέλεις ύστερ' από αυτούς τους όρους να ιαπεινωθή για να κάνει ένα άθλιο έπάγγελμα ; Αυτός, που είνε πλασμένος σάν το πουλί για να πετάη άποπάνω από τον κόσμο, για να χιτση τη φαντασία του σι' πιδ ψηλές κορφές, για να θρέφεται με πουμπούκια και με καρπούς, πειτώντας ανάλαφρα από κλαδι σέ κλαδι, θα τραβούσε τ' άλλοτε όπως το βόδι, θα συνήθιζε ν' ακολουθή τις πατημασιές σάν το σκυλί ή ίσως αλυσσοδεμένο να φυλάη με τα γανγίσματά του μιαν έξοχική αυλή ;

"Ο Βέρνερ τον άκουσεν ως το τέλος σαστισμένος.

— Κατά τη γνώμη σου, έφώναξε, θάπρεπεν οι άνθρωποι, φτιασμένοι σάν τα πουλιά, να μπορούν χωρίς να γνέθουν και να ύφαινουν, να περνούν ήμέρες παντοεινών ευτυχισμένες μες σ' αδιάκαπη ευχαρίστηση. "Α ! Αν μπορούσαν με το έμπα το χεϊμώνα, για να μη γνωρίζουν τη σιέρηση, να φτάνουν γλήγορα σι' μακρινές χώρες, που θα είχαν το καταργεί τους για τα κρύα !

— "Ετσι εξούσαν οι ποιητές, είπεν ό Βίλελμ, τον καιρό που ψηφούσαν περισσότερε την ευγένεια και το ψυχικό μεγαλείο κ' έτσι έπραξε να ζούν άκόμη. "Αρκετά πλούσιοι από τα έσωτερικά χαρίσματα τους, λίγα πράγματα είχαν να ζητούν έξω : ή δύναμη να μοιράζοντε σι' τους ανθρώπους αισθήματα ώραία, ειχόνες υπέροχες, εκφρασμένες με λόγια και μελωδίες άρμονικές, κρατούσε τότε τον κόσμο κάτω από τη γοητεία κι' άποτελούσε για τους προνομιούχους πλούσια κληρονομία. Στην αυλή των βασιλιάδων, σι' τραπέζι των πλουσίων, σι' σίτι εκείνων, που αγαπούσαν ή υπόφεραν, τους άκουαν, κλείνοντας τ' αυτιά και την ψυχή σέ κάθε άλλο ξελόγιασμα, όπως στατή μεθάη κανείς από ευτυχία και όπως σταματάει μαγεμένος διαν από το βάθος του δεινρότιστου, που περιδιαβάζει, άκούη να φτάνη ίσαμ' αυτόν δυνατή και παθητική ή φωνή.

τοῦ ἀηδονιοῦ. Εὗρισκαν παντοῦ φιλόξενη ὑποδοχή καὶ ἡ κατάστασή τους, ἡ φαινομενικὰ ταπεινὴ, τοὺς ἀνύψωνε περισσότερο. Ὁ ἥρωας ἐχειροκροτοῦσε τὰ τραγοῦδια τοὺς κι' ὁ κατακτητὴς ἔδειχνε σεβασμὸν στὸν ποιητὴ, ἐπειδὴ καταλάβαινε πὼς δέχοντο αὐτὸν ἡ τερατώδεια προσωπικότητά του δὲ μπορούσε νὰ περάσῃ πάνω στὴ γῆς παρὰ σὰν ἀνεμοζάλη. Οἱ καρδιές, ποὺ ἀγαποῦσαν, μὲς στὶς ἐπιθυμίες τους καὶ στὶς χαρές τους, ἐδοκίμαζαν αἰσθήματα γλυκὰ, σὰν ἐκεῖνα ποὺ ἔβγαιναν ἀπ' τὰ ἐμπνευσμένα χεῖλη τους· ἀκόμη κι' ὁ πλούσιος δὲν ἔδινεν ἀξία στὰ πλοῦτη του, στὰ εἰδωλά του, παρὰ ἐπειδὴ τοῦ παρονοιάζονταν μὲ τὴ λάμπη, ποὺ τοὺς ἐχάρριζε τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητῆ. Τέλος ποῖος ἀνύψωσε τὸν ἄνθρωπο ἴσαμε τοὺς θεοὺς καὶ ποῖος ἔκαμε τοὺς τοὺς νὰ κατεβούνε στὴ γῆς, παρὰ ὁ ποιητὴς;

Τέτοια ἦταν ἡ πνευματικὴ κατάσταση τοῦ Βίλελμ. Τὸ πάθος, ποὺ ἐνόμιζε πὼς τὸ εἶχε δαμάσει, ξαναγεννιόταν ζωνρότερο. Ἐφτανε μιὰ λέξη, ἓνα περιστατικὸ νὰ τὸν ξαναφέρει στὶς ιδέες, ποὺ ἀγωνίζονταν νὰ τὶς διώξῃ. Ὁ γέρο-Μάϊστερ, μὴν ξέροντας τὴν αἰτία τῆς ἀρρώστιας του, δὲν μπορούσε νὰ φαντασθῇ, πὼς ἓνας νέος ποὺ ἔδειχνε ἰσάα προτερήματα γιὰ τὸ ἐμπόριο, εἶχεν ἐνοικια τόσo λίγο πεζά. Μολοντοῦτο στοχαζόταν, διὰ τὰ ταξίδια θάφεραν ἴσως κάποια ἀλλαγὴ σ' αὐτὴ τὴν ἀμιλησία, σ' αὐτὴ τὴ θλίψη, ποὺ δὲν ἦταν σὺνηθα τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ χαρακτῆρα τοῦ γιου τοῦ. Κι' ὁ Βίλελμ ὁ ἴδιος ὁμολογοῦσε ἀπὸ μέσα του, πὼς αὐτὸ ἦταν τὸ καλλίτερο μέσο γιὰ ν' ἀποφύγῃ τοὺς πειρασμοὺς ποὺ τὸν ἐνοχλοῦσαν πάλι. Ὁ γέρο-Μάϊστερ λοιπὸν κι' ὁ συντάιρός του δὲν ἐκοπίσαν νὰ τὸν πείσουν.

(Ἔχει συνέχεια)

(Μετάφραση ΗΛ. Π. Β.)

ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΤΟΥ

Σ' ἓνα ἄρθρο μου μὲ τὸν τίτλο «Μεταπολεμικοὶ Στοχασμοί», ποὺ εἶχε δημοσιευθῇ στὸ πρῶτο φύλλο τοῦ «Νουμά», γράφοντας γιὰ τὴν ἀλλαγὴ, ποὺ γίνεταίς τις ιδέες καὶ στὰ ἰδανικά τῆς ἀνθρωπότητας, καὶ γιὰ τὴ συναισθητικὴ ἀλλαγὴ, ποὺ θὰ γίνῃ στὴν κρίση μας γιὰ τοὺς ποιητὲς καὶ καλλιτέχνες, ποὺ τὸ ἔργο τους στηρίζεται στὰ ἰδανικά αὐτά, διατύπωσα καὶ τὸ συμπερασματικὸ στοχασμὸ. «Σήμερα π. χ. ἡ ιδέα τῆς στενῆς πατρίδας συνταυτισμένη μὲ τὴν ιδέα τοῦ Κράτους... ἀρχίζει νὰ ξεπέφτῃ στὴν κρίση μας καὶ στὸ λογικὸ μας, ἀρχίζει νὰ μᾶς φαίνεται σὰν κάτι ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνώτερη ἡθικότητα τῆς ἀνθρωπότητας. Κι' ὅταν ἔχουμε τέτοια ἀντίληψη τῆς ιδέας τῆς πατρίδας, πὼς θὰ μπορῇ νὰ μᾶς συγκινήσῃ ὁ πατριωτισμὸς ἔξαφνα τῶν «Περσῶν» τοῦ Αἰσχύλου... καθὼς καὶ ὅποιοιδήποτε ἄλλο πνευματικὸ δημιούργημα, βγαλμένο ἀπὸ ἰδεολογία, ποὺ σήμερα ἡ αὔριο δὲ θὰ τὴν τιμοῦμε;»

Ὁ κ. Σπ. Μελάς γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὴ σοσιαλιστικὴ κίνηση (δηλαδὴ αὐτὸς θαρρεῖ πὼς τὴ χτυπάει) γράφει. «Ὁ Αἰσχύλος δὲν ἀξίζει πέντε παράδες διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. Εἶνε νοικοκύρης... εἶνε ἀστὸς... Εἰς Ἑλληνικὸν περιοδικὸν τοῦλάχιστον, ὅπερ ἐμνήθη ἔσχάτως εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, ἐθαλάσσαμε μὲ πολλὴν ἱλαρότητα καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄ-

λοις, ὅτι δὲν κισθανόμεθα πλέον τοὺς «Πέρσας» του, αὐτὸ τὸ λαμπρὸν δραματικὸν ποίημα τῆς κοσμοϊστορικῆς νίκης. Δὲν εἶνε σοσιαλιστικόν. Εἶνε τὸ ἄνθος; ἐνὸς ἐθνικοῦ ἀγῶνος κλπ.»

Ἡ παρὰμόρφωση καὶ τῶν λόγων μου καὶ τοῦ στυλολογισμοῦ μου εἶνε φανερὴ. Ἐμένα ὁμῶς δὲ μὲ ξαφνίζει. Τὸ πρᾶγμα τὸ συνηθίζει παραπολὺ ὁ κ. Μελάς. Γιὰ νὰ κἀν πνεῦμα (χωρὶς ὁμῶς καὶ νὰ καταλαβαίνει, ὅτι μὲ τὸ νὰ κἀν κανεὶς πάντα πνεῦμα δείχνει τὴν ἔλλειψη πραγματικῆς ἀξίας του) παρὰμορφώνει τὰ λόγια, τὶς ιδέες τῶν ἄλλων. Τὸ συνήθισε τόσο, ὥστε νὰ παρὰμορφῶνῃ καὶ τὰ λόγια ξένων συγγραφέων, ποὺ παραθέτει στὰ διάφορα γράφόμενά του, παρὰμορφώνει τὶς δικές του ιδέες, τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του. Βλέπετε ἂν μπορῆτε ἓνα Μελά, ποὺ νὰ εἶνε ὁ ἴδιος στὶς γνώμες του δυὸ ἡμέρες μονάχα. Τώρα τελευταῖα ὁμῶς ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ συνεργάζεται μὲ παραλήδες (Ἐταιρεία Ἑλληνικοῦ Θεάτρου) κ' ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ κἀν μικρὴ γνωριμία μὲ κάποιον ἔργο τοῦ Λεοντὰ Μπωλιέ (μὲ τὴ μεσολάβηση, καθὼς λένε, τοῦ οἰκονομολόγου κ. Λεόντ. Οἰκονομίδη) ἐνοιωσε πᾶς ὁ ἄνθρωπος, ὅτι εἶνε «νοικοκύρης» κι' ὅτι τόσο καιρὸ παρὰμόρφωνε τὸν ἑαυτό του. Κ' ἔτσι ἔρχεται μὲ παραποίηση τῶν στοχασμῶν τῶν ἄλλων νὰ δικαλιῶσῃ τὴν ἀστική του πίστη καὶ νὰ μᾶς κἀν κ' ἐμᾶς νὰ πιστεύοιμε, ὅτι ὅρηκε πᾶς τὴν ὄντοτήτά του. Νὰ τὴ χαιρέται καὶ νὰ τὸν δηγῇ πάντα νᾶναι ἄνθρωπος τόσο καλῆς πίστεως, ὅσο κι' ὅταν γοῶσῃ: «Κατὰ τὸ σύστημά των (τῶν σοσιαλιστῶν δηλαδὴ) ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται πρῶτον ἀπὸ στόμαχον, δεύτερον ἀπὸ στόμαχον, τρίτον ἀπὸ στόμαχον.»

Νὰ συζητήσουμε ἄλλο μὲ τὸν κ. Μελά ἐπάνω σὲ τέτοια ζητήματα δὲν τῶχοιμε σκοπὸ ἐπειδὴ νοιώθοιμε πὼς δὲ θὰ τὰ θγάνοιμε πέρα μ' ἀνθρώπους, ποὺ τῶχει τὸ φυσικὸ τους νᾶναι στὴ συζήτησή τους κακόπιστοι. Μήτε καὶ θὰ τοὺ ἀπαντήσοιμε τίποτε σ' ὅσα καὶ ἂν γράψῃ, ἐπειδὴ ξέροιμε πὼς τὸ καθετὶ τὸ κάνει ἀφορμὴ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὅσο καὶ νὰ παρὰμορφῶνῃ ιδέες, στοχασμοὺς ἄλλων γιὰ νὰ λέῃ τι τὸν συμφέρει κι' ὅτι τοῦ ἀρέσει, καὶ δὲν ἔχοιμε καθόλου καιρὸ νὰ ἐξυπηρετοῦμε τὶς μικροαδυναμίες του.

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Μαθαίνουμε θετικὰ πὼς τὸ «Ἀριστεῖο» τῶν Γραμμάτων τὸ παίρνει ἐφέτος ὁ ποιητὴς τῶν «Τραγοιδιῶν τῆς Φυλακῆς» κ. Ἰ. Μ. Λαμβέργης. Πρῶτος ἐπιλαχὼν ἔρχεται ὁ κ. Ρ. Φιλύρας.

— Ἰσως στὸ ἐρχόμενο φύλλο, ἂν ἔχοιμε τόπο, δημοσιεύοιμε κι' ἄλλα τραγοῦδια ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Bonosenectius «Μύρδην» — Φίγδην». Λυπούμαστε ποὺ μᾶς εἶναι δύσκολο νὰ ξανατυπώσοιμε ὁλόκληρο τὸ ἀθάνατο βιβλίο.

— Ὁ «Νουμάς» ἀναγκάζεται νὰ δηλώσῃ, μιὰ γιὰ πάντα, πὼς δὲ θ' ἀσχοληθῇ ποτὲ μὲ διάφορους **Βωμολόχους** νεανίσκους ποὺ πρὶν μάθουν ἀκόμα νὰ γράφουν ἄρχισαν ν' ἀσεβοῦν.